

YDK 332.1

**Uzaqov Jamshid Norboyevich,
Qulmurotov Sohijjon Jumanioyozovich**Axborot texnologiyalari va menejment
universiteti "Iqtisodiyot" kafedrası
o'qituvchilarie-mail: sohibkulmurotov@gmail.com, tel: +99894 529 88 80

+99897 279 23 29

**QASHQADARYO MINTAQASIDA ASALARICHILIK TURIZMINI
RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIYOTGA TA'SIRI**

Annotatsiya. Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish istiqbollari va uning iqtisodiyotga ta'siri bo'yicha ushbu tadqiqotda ekologik toza va innovatsion turizm yo'nalishlarini rivojlantirish muhimligi yoritilgan. Asalarichilik turizmi, ekoturizmning yangi turi sifatida, tabiiy va ekologik mahsulotlarni sayyohlarga taqdim etish orqali iqtisodiy va madaniy yuksalishga yordam beradi. Ushbu turizm yo'nalishi Qashqadaryo viloyatining boy florasi, tarixiy shaharlari va ekologik sharoitlari bilan uyg'un holda rivojlantirilishi mumkin. Tadqiqotda asalarichilik va turizmni integratsiya qilish orqali yangi ish o'rinlari yaratish, mahalliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va ekologik mas'uliyatni oshirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, transport va infratuzilmani yaxshilash, raqamli marketingni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish kabi masalalar yuzasidan taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: Asalarichilik turizmi, ekoturizm, ekologik mahsulotlar, iqtisodiy rivojlanish, raqamli marketing, turizm infratuzilmasi, innovatsion texnologiyalar, xalqaro hamkorlik, barqaror rivojlanish, sertifikatlashtirish, mahalliy iqtisodiyot, turizm strategiyasi, ekologik barqarorlik, madaniy merosni targ'ib qilish.

Abstract. This study on the prospects of developing beekeeping tourism in the Kashkadarya region and its impact on the economy highlights the importance of fostering environmentally friendly and innovative tourism directions. Beekeeping tourism, as a new branch of ecotourism, contributes to economic and cultural growth by offering natural and ecological products to tourists. This tourism direction can be harmoniously developed in line with Kashkadarya's rich flora, historical cities, and ecological conditions. The study analyzes the opportunities to create new jobs, diversify the local economy, and enhance ecological responsibility through the integration of beekeeping and tourism. Additionally, it provides recommendations on improving transportation and infrastructure, advancing digital marketing, and expanding international cooperation to support the growth of this sector.

Keywords: Beekeeping tourism, ecotourism, ecological products, economic development, digital marketing, tourism infrastructure, innovative technologies, international cooperation, sustainable development, certification, local economy, tourism strategy, environmental sustainability, promotion of cultural heritage.

KIRISH: Mamlakatimizda turizm industriyasini zamonaviy asoslarda barqaror rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda turizmni rivojlantirish innovatsion infratuzimlarini barpo etish, sohaning jozibadorligini oshirish, turistik salohiyatdan maqsadli foydalanish, kadrlar malakasini zamonaviy texnologiyalar asosida va tizimli oshirish kabi tadbirlar yuzasidan keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Turizm bugungi kunda jahon iqtisodiyotida o'z o'rniga ega bo'lib borayotgan sohalardan biridir. Mamlakatimizning qaysi shahriga yoki diqqatga sazovar joylariga borsangiz albatta turistlarga duch kelasiz. Bunday holatning o'ziga xos jihati shundan iboratki ularning aksariyat qismi xorijiy turistlarga to'g'ri keladi.

Asalarichilik turizmi ekoturizmning yangi yoʻnalishlaridan biri sifatida dunyoda tez rivojlanmoqda. Bu turizm turi tabiiy ekologik jarayonlar bilan tanishtirgan holda, asalarichilik mahsulotlari va tajribasini turistlarga taqdim etish orqali iqtisodiy va madaniy yuksalishga hissa qoʻshadi. Qashqadaryo mintaqasi, oʻzining tabiiy sharoitlari, asalarichilik sohasidagi anʻanaviy tajribasi va mavjud turizm salohiyati bilan bu yoʻnalishni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

Qashqadaryo viloyati oʻzining boy florasi, togʻ va oʻtloqli hududlari bilan asalari parvarishlash uchun qulay iqlimga ega. Bu hududlarda asal va asal mahsulotlarini yetishtirish barqaror darajada amalga oshirilmoqda, bu esa asalarichilik turizmi uchun asosiy manba hisoblanadi. Asalarichilik mahsulotlari ekologik toza va sogʻlom turmush tarziga mos kelgani uchun ichki va xalqaro bozorda talabgir.

Qashqadaryo viloyati Shahrisabz va Kitob kabi tarixiy shaharlar bilan mashhur boʻlib, mavjud turizm yoʻnalishlarini ekologik va asalarichilik turizmi bilan boyitish imkoniyatini beradi. Bu turistlarning uzoqroq muddat qolishini taʼminlab, mintaqaning iqtisodiy daromadini oshiradi.

Tadqiqot mavzusining dolzarbligi. *Asalarichilik turizmi* – bu ekologik va sogʻlom turizm turlari orasida oʻziga xos oʻrin tutadi. Ushbu turizm turi asalarichilik bilan bogʻliq faoliyatni oʻrganishga, asalarichilik mahsulotlarini isteʼmol qilishga va oʻrganishga qaratilgan sayohatlar va tajribalarni taqdim etadi. Qashqadaryo viloyati esa oʻzining tabiiy boyliklari, iqlimi va agrar salohiyati bilan bu soha uchun katta imkoniyatlarni yaratadi.

Asalarichilik va turizmning birlashuvi yangi va innovatsion biznes-modellarni yaratishda muhim oʻrin tutadi. Mamlakatimizning jahon bozoriga chiqishdagi asosiy yoʻnalishlaridan biri bu ekoturizm va ekologik turizmning rivojlanishidir. Qashqadaryo mintaqasida asalarichilikni va turizmni integratsiya qilish orqali, nafaqat ekologik toza mahsulotlar, balki mahalliy anʻanalarga asoslangan turistik xizmatlar ham taqdim etilishi mumkin. Asalarichilik turizmi esa oʻzining tabiiy, ekologik jihatdan toza, tarixiy va madaniy jihatlari bilan sayyohlarni jalb qilish uchun potentsialga ega.

Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish iqtisodiyotning turli sohalariga ijobiy taʼsir koʻrsatishi mumkin. Bu, birinchi navbatda, mahalliy aholiga yangi ish oʻrinlari yaratish, asalarichilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotish orqali daromad oshirish imkoniyatini yaratadi.

Asalarichilik turizmi, Qashqadaryo viloyatida qishloq xoʻjaligini diversifikatsiya qilishga xizmat qiladi. Asalarichilik turizmi bilan shugʻullanish, asalarichilikni faqat mahsulot ishlab chiqarish bilan cheklamaydigan, balki uni turizmning yangi tarmogʻi sifatida rivojlantirishga imkon beradi. Bu esa qishloq hududlaridagi iqtisodiy faollikni oshiradi va ularning bozor iqtisodiyotiga integratsiyasini kuchaytiradi.

Oʻzbekistonning barcha hududlarida, shu jumladan Qashqadaryo mintaqasida, ekologik toza va sogʻlom turizmga boʻlgan talab ortmoqda. Asalarichilik turizmi, sayyohlarni tabiiy muhitga yaqinlashtirish va ekologik mahsulotlarni taqdim etish orqali, ayniqsa sogʻlom turizmga boʻlgan qiziqishni oshiradi. Asal va boshqa asalarichilik mahsulotlari nafaqat mahalliy aholi uchun, balki chet ellik sayyohlar uchun ham qiziqarli va foydali mahsulotlar hisoblanadi. Asalarichilik turizmi, tabiiy resurslarni tejashga, ekologik muammolarni hal qilishga va barqaror rivojlanish tamoyillariga mos ravishda rivojlanishi mumkin.

Qashqadaryo viloyati, oʻzining tabiiy goʻzalligi, tarixiy obidalari, madaniy merosi va goʻzal landshaftlari bilan mashhur. Asalarichilik turizmi, ushbu salohiyatni yanada oshirishi va mintaqani turizm sohasida jahon miqyosida tanitishga yordam beradi. Turizmni rivojlantirish, mintaqaga koʻproq sarmoya jalb qilish, mehmonxona va restoran xizmatlarini yaxshilash, shuningdek, transport va infrastruktura sohalarini rivojlantirishga olib kelishi mumkin.

Asalarichilik turizmi, mahalliy iqtisodiyotga ijobiy taʼsir koʻrsatish bilan birga, barqaror rivojlanishni qoʻllab-quvvatlaydi. Tabiiy resurslardan ehtiyotkorlik bilan foydalanish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qoʻllab-quvvatlash va ekologik toza mahsulotlarni targʻib qilish orqali iqtisodiy oʻsish va tabiiy resurslarning saqlanishi birgalikda amalga oshirilishi mumkin. Asalarichilik turizmi bilan bogʻliq faoliyatlar qishloq joylarida yashovchi aholi uchun barqaror daromad manbai yaratadi va turli sohalarida ish oʻrinlari sonini oshiradi.

Qashqadaryo viloyatida asalarichilikning rivojlanishi va turizm sohasining integratsiyasi mahalliy an'analar va urf-odatlarining saqlanishiga yordam beradi. Asalarichilik mahsulotlarining ishlab chiqarilishi va ularga bog'liq turistik xizmatlar orqali, mahalliy madaniyat va urf-odatlar sayyohlar bilan bo'lishiladi. Bu, o'z navbatida, mahalliy madaniyatni saqlashga va uni global miqyosda targ'ib qilishga yordam beradi.

1-jadval.

Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish¹.

№	Rivojlantirish yo'nalishlari	Izohlar
1.	Asalarichilik fermalarini turistik obyekt sifatida rivojlantirish	Turistlarga asal ishlab chiqarish jarayonlarini ko'rsatish va tajriba almashish imkoniyatlarini yaratish.
2.	Mahalliy mahsulotlarni reklama qilish va savdoni kengaytirish	Asal, propolis, perga va boshqa mahsulotlarni turistlarga taqdim etish va eksport hajmini oshirish.
3.	Ekoturizm va asalarichilikni integratsiya qilish	Ekologik yo'nalishdagi turizmni asalarichilik bilan birlashtirish orqali turistlar uchun qiziqarli dasturlar yaratish.
4.	Mahalliy aholini jalb qilish va ish o'rinlari yaratish	Aholi uchun treninglar va malaka oshirish dasturlari tashkil qilish orqali turizmni kengaytirish.
5.	Raqamli marketingni joriy etish	Ijtimoiy tarmoqlar, onlayn rezervatsiya tizimlari va veb-saytlar orqali asalarichilik turizmini targ'ib qilish.
6.	Madaniy va o'quv dasturlarini tashkil etish	Turistlar va yoshlar uchun ekologik seminarlar va asalarichilik darslarini tashkil qilish.
7.	Logistika va infratuzilmani rivojlantirish	Turistlar uchun qulay mehmonxona, transport va dam olish zonalari yaratish.
8.	Xalqaro hamkorlikni kengaytirish	Xalqaro darajada e'tibor qaratish va asalarichilik turizmi bo'yicha tajriba almashish dasturlarini rivojlantirish.

Ushbu jadvalda har bir rivojlantirish yo'nalishi aniq izohlar bilan yoritilgan bo'lib, Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirishning barcha asosiy bosqichlarini qamrab oladi.

Jadvalda ko'rsatilgan yo'nalishlar Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini kompleks tarzda rivojlantirish uchun asosiy elementlarni o'z ichiga oladi. Har bir yo'nalish bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularning uyg'unligi turizmni rivojlantirishga va mintaqaviy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu yo'nalishlar mahalliy daromadlarni oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va mintaqani xalqaro turizm bozoriga olib chiqishda katta salohiyatga ega.

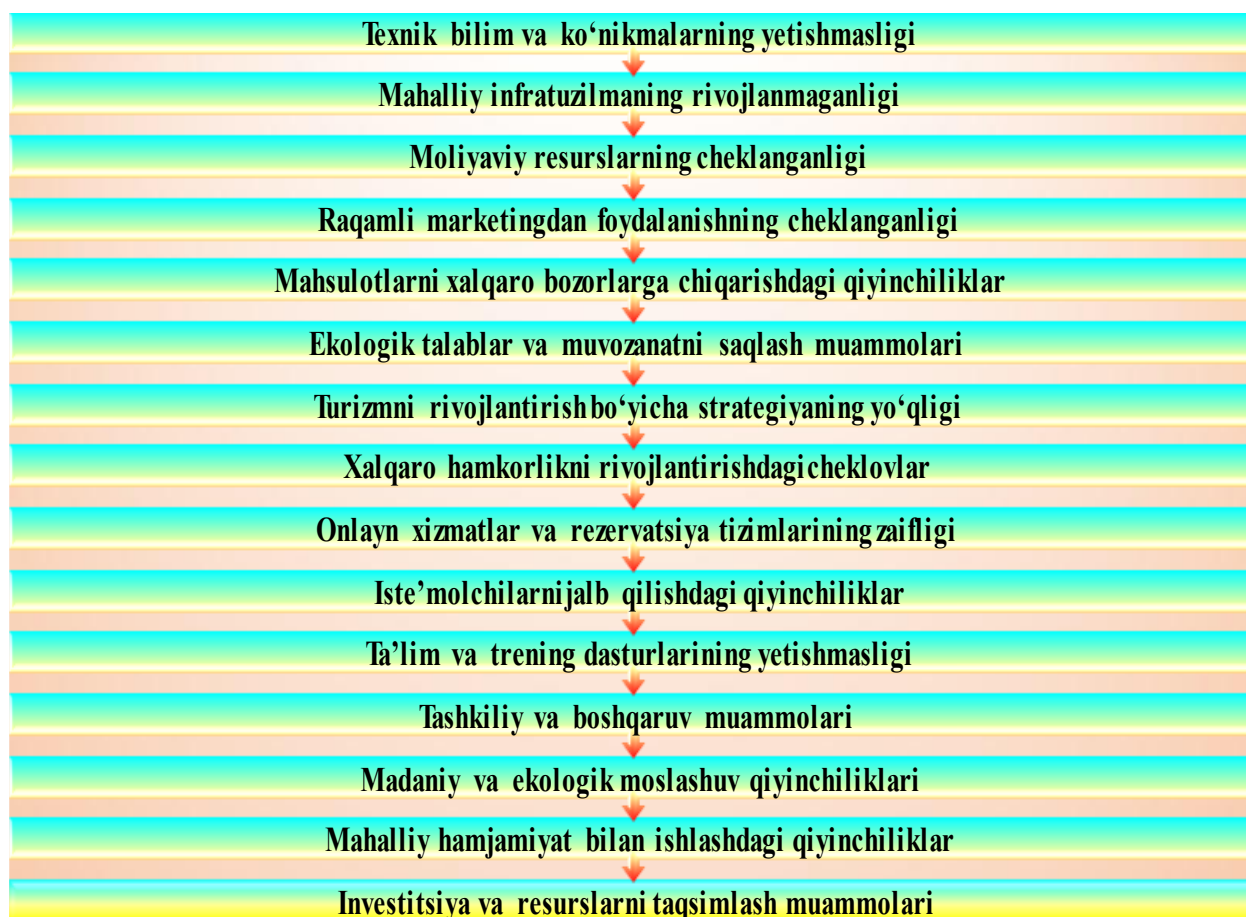
Tadqiqot mavzusidagi mavjud muammolar. Qashqadaryo viloyatida asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan infratuzilmaning zaifligi mavjud. Viloyatda transport, mehmonxona, oziq-ovqat va boshqa turistik xizmatlar sektori rivojlanmagan. Bu, o'z navbatida, turizmning rivojlanishiga salbiy ta'sir qiladi.

Sayyohlar uchun maxsus turlar va ekskursiyalarni tashkil etish uchun zarur bo'lgan turistik xizmatlar mavjud emas. Sayyohlar uchun tashkil etilgan ekskursiyalarni taklif etuvchi kompaniyalar soni juda kam. Shu bilan birga, transport xizmatlari, masalan, asalarichilik fermalariga olib boradigan maxsus avtobuslar, qo'shimcha xizmatlar ko'rsatish imkoniyatlari mavjud emas.

Mahalliy aholi asalarichilik va turizmni integratsiyalashda yetarli bilim va malakaga ega emas. Asalarichilik bilan shug'ullanayotgan fermerlar ko'pincha o'z mahsulotlarini sotish bilan cheklanib, turizmga xizmat ko'rsatish, sayyohlarni qabul qilish, ularga asalarichilik faoliyatini tushuntirish va o'rgatish sohalarida tajribasiz.

Asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslar yetishmaydi. Qashqadaryo viloyatidagi mahalliy tadbirkorlar va fermerlar ko'pincha turizmni rivojlantirishga katta sarmoya kiritish imkoniyatiga ega emaslar. Moliyaviy cheklovlar asalarichilik turizmining rivojlanishiga to'siq bo'lishi mumkin. Xususi va davlat sarmoyasining yetishmasligi, turistik xizmatlarning sifatini va imkoniyatlarini oshirishga imkon bermaydi.

¹ Mualliflar ishlanmasi.

1 – chizma. Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirishdagi asosiy muammolar.

Ushbu chizmada Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish yo'lida duch kelinayotgan muammolar bayon etilgan. Har bir muammo mintaqaning turizm salohiyatini samarali amalga oshirishdagi to'siqlarni aks ettiradi.

Yuqorida sanab o'tilgan muammolarni hal qilish asalarichilik turizmini muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun zarur. Davlat ko'magini kuchaytirish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va mahalliy tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash orqali bu muammolarni bartaraf etish mumkin. Har bir muammo bo'yicha tizimli va bosqichma-bosqich yondashuv mintaqaning turizm salohiyatini to'liq amalga oshirish imkonini beradi.

Muammoni hal qilish usullari. Qashqadaryo mintaqasining tabiati turizm uchun katta salohiyatga ega. Biroq, bu hududda asalarichilikni turizmga moslashtirish uchun maxsus tabiatga moslashtirilgan dam olish maskanlarini yaratish zarur. Eko-turizm markazlarini tashkil etish orqali sayyohlar tabiiy resurslardan, asalarichilik faoliyatidan bahramand bo'lishlari mumkin.

Texnik bilim va ko'nikmalarning yetishmasligini bartaraf etish.

✓ **Trening va seminarlar tashkil etish:** Mahalliy fermerlar va tadbirkorlar uchun turizmini boshqarish, xizmat ko'rsatish va marketing bo'yicha trening dasturlarini tashkil qilish.

✓ **Asalarichilik va turizm integratsiyasi bo'yicha o'quv dasturlari:** Yoshlar va mahalliy aholi uchun asalarichilik hamda turizmning o'zaro bog'liqligi bo'yicha maxsus kurslar tashkil qilish.

✓ **Xalqaro tajriba almashinuvi:** Xorijiy ekspertlar bilan hamkorlikda o'quv va amaliy dasturlarni yo'lga qo'yish.

Mahalliy infratuzilmani rivojlantirish.

✓ **Davlat investitsiyalarini jalb qilish:** Turizm infratuzilmasini yaxshilash uchun davlat dasturlari va byudjet mablag'larini yo'naltirish.

✓ **Xususiy sektor bilan hamkorlik:** Mahalliy tadbirkorlar uchun mehmonxona, restoran va dam olish zonalarini rivojlantirishga imtiyozli kreditlar taqdim etish.

- ✓ **Transport infratuzilmasini yaxshilash:** Turistlar uchun qulay transport tarmog'ini rivojlantirish, xususan, tog'li va qishloq hududlarida yo'l sharoitlarini yaxshilash.
- ✚ **Moliyaviy resurslarni oshirish.**
- ✓ **Imtiyozli kreditlar ajratish:** Asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun kichik va o'rta tadbirkorlar uchun moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlarini joriy etish.
- ✓ **Xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlik:** Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki va boshqa tashkilotlar bilan turizm rivojiga oid loyihalarni moliyalashtirish.
- ✓ **Grant va subsidiyalar taqdim etish:** Asalarichilik faoliyati bilan faoliyat yurituvchilarga turizm xizmatlarini qo'shish uchun davlat va xalqaro grantlar ajratish.
- ✚ **Raqamli marketingni rivojlantirish.**
- ✓ **Raqamli platformalar yaratish:** Asalarichilik turizmiga oid maxsus veb-saytlar, mobil ilovalar va onlayn rezervatsiya tizimlarini tashkil qilish.
- ✓ **Ijtimoiy tarmoqlarni qo'llash:** Instagram, Facebook va YouTube orqali asalarichilik tadbirkorlik faoliyatlarini reklama qilish uchun kontent yaratish.
- ✓ **Mahalliy tadbirkorlarni o'qitish:** Fermerlar va tadbirkorlar uchun raqamli marketing vositalaridan samarali foydalanish bo'yicha kurslarni tashkil qilish.
- ✚ **Mahsulotlarni xalqaro bozorlarga chiqarishni qulaylashtirish.**
- ✓ **Sertifikatlashtirish tizimini rivojlantirish:** Asalarichilik mahsulotlarini xalqaro standartlarga moslashtirish uchun sertifikatlash markazlarini tashkil qilish.
- ✓ **Logistika tizimini takomillashtirish:** Asalarichilik mahsulotlarini xalqaro bozorlarga yetkazish uchun qulay transport va eksport yo'nalishlarini yaratish.
- ✓ **Xalqaro ko'rgazmalar va yarmarkalarda qatnashish:** Mahsulotlarni targ'ib qilish va yangi bozorlarni o'zlashtirish uchun xalqaro tadbirlarda ishtirok etish.
- ✚ **Ekologik talablarni ta'minlash.**
- ✓ **Ekologik monitoring tizimini joriy etish:** Turistlar oqimining ekologik ta'sirini nazorat qilish uchun maxsus monitoring dasturlarini amalga oshirish.
- ✓ **Ekologik mas'uliyat bo'yicha targ'ibot ishlari:** Turistlar va mahalliy aholi uchun ekologik madaniyatni targ'ib qiluvchi korxonalar tashkil qilish.
- ✓ **Tabiatni muhofaza qilish dasturlari:** Asalarichilik faoliyati bilan bog'liq ekologik xavfsizlikni ta'minlash uchun maxsus qoidalar va talablarni ishlab chiqish.
- ✚ **Turizmni rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqish.**
- ✓ **Davlat darajasida strategik reja:** Asalarichilik turizmini rivojlantirish bo'yicha mintaqaviy va milliy strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.
- ✓ **Tadbirkorlikni rag'batlantirish:** Turizm sohasida faoliyat ko'rsatmoqchi bo'lgan tadbirkorlar uchun soliq imtiyozlari va qo'shimcha imkoniyatlar taqdim etish.
- ✓ **Marketing strategiyalarini amalga oshirish:** Mintaqaning turistik salohiyatini kengroq targ'ib qilish uchun maxsus reklama dasturlarini ishlab chiqish.
- ✚ **Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish.**
- ✓ **Xalqaro moliyaviy ko'mak olish:** Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda asalarichilik turizmini rivojlantirish bo'yicha grantlar va kreditlar jalb qilish.
- ✓ **Tajriba almashish dasturlari:** Xorijiy davlatlar bilan asalarichilik turizmini rivojlantirish bo'yicha o'zaro tajriba almashish dasturlarini tashkil qilish.
- ✓ **Xalqaro forumlar va ko'rgazmalarda ishtirok etish:** Asalarichilik turizmi bo'yicha xalqaro tadbirlarda qatnashish orqali mintaqaning imkoniyatlarini targ'ib qilish.
- ✚ **Onlayn xizmatlar va rezervatsiya tizimlarini takomillashtirish.**
- ✓ **Rezervatsiya tizimlari yaratish:** Turistlar uchun qulay va xavfsiz rezervatsiya platformalarini ishlab chiqish.
- ✓ **Mobil ilovalar ishlab chiqish:** Asalarichilik turizmini boshqarish va targ'ib qilish uchun mobil dasturlarni yaratish.
- ✚ **Ta'lim va trening dasturlarini yo'lga qo'yish.**
- ✓ **Malakali kadrlar tayyorlash:** Turizm va asalarichilik bo'yicha professional kadrlarni tayyorlash dasturlarini yo'lga qo'yish.

✓ **Mahalliy aholini jalb qilish:** Mahalliy aholini turizm va xizmat ko'rsatish sohalariga jalb qilish uchun maxsus treninglar tashkil qilish.

✓ **O'quv markazlari ochish:** Mahalliy asalarichilik va turizm faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan o'quv markazlarini tashkil qilish.

✚ **Investitsiya va resurslarni samarali taqsimlash.**

✓ **Davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish:** Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali resurslarni samarali taqsimlash.

✓ **Imtiyozli investitsiya dasturlarini ishlab chiqish:** Turizm va asalarichilik uchun maxsus investitsiya paketlarini yaratish.

✓ **Mablag'lar taqsimotining shaffofligini ta'minlash:** Investitsiya va moliyaviy resurslarni samarali boshqarish tizimini joriy qilish.

Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun ko'p tomonlama yondashuvlar talab etiladi. Infratuzilma, malaka oshirish, investitsiya jalb qilish, mahsulot sifatini oshirish va ekologik muhofaza qilishga oid yechimlar joriy etilsa, mintaqa iqtisodiyoti uchun katta foyda keltiradi. Har bir yechimni amalga oshirishda davlat va xususiy sektorning hamkorligi, shuningdek, ilg'or texnologiyalar va metodlarni tatbiq etish muhim ahamiyatga ega.

Yuqorida keltirilgan usullarni tizimli ravishda amalga oshirish orqali Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini muvaffaqiyatli rivojlantirish va mavjud muammolarni bartaraf etish mumkin. Ushbu yechimlar turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish, ekologik barqarorlikni ta'minlash va mintaqaning xalqaro miqyosdagi obro'sini oshirishga xizmat qiladi.

Asalarichilik turizmini muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun ilmiy asoslangan, amaliyotga mos taklif va tavsiyalar quyidagicha:

Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun mintaqadagi transport infratuzilmasini yaxshilash zarur. Yo'llar va avtobus xizmatlarini yangilash, shuningdek, asalarichilik turizm zonalariga sayohat qilish uchun maxsus yo'nalishlar ochish tavsiya etiladi. Buning uchun davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlikda investitsiya dasturlari ishlab chiqilishi kerak;

mahsulotlarning ekologik sifatini oshirish va uni global bozorlarda raqobatbardosh qilish uchun asalarichilik mahsulotlarini ekologik sertifikatlash tizimini kengaytirish lozim. Bu mahsulotlarning qimmatini oshiradi va ularni eksport qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Mahalliy tadbirkorlarga ekologik qishloq xo'jaligi va asalarichilikni o'rgatish uchun maxsus treninglar tashkil etish;

asalarichilik va tabiatni birlashtirgan turistik paketlar yaratish, sayyohlarga asalarichilikning turli jarayonlarini ko'rsatish va ularga o'z qo'llari bilan asal olish jarayonida ishtirok etish imkoniyatini taqdim etish. Bunda maxsus **"From the entrepreneur to the table"** (tadbirkordan dasturxongacha) turistik xizmatlar tashkil etilishi kerak;

davlat va xususiy sektor o'rtasida moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini rivojlantirish zarur. Asalarichilik va turizmga oid loyihalarni moliyalashtirish uchun imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, grantlar va investitsiya dasturlarini ishlab chiqish. Bu dasturlar fermerlar va turizm bizneslarini rivojlantirishga yordam beradi;

iqlim o'zgarishining asalarichilik faoliyatiga ta'sirini kamaytirish maqsadida, yangi texnologiyalar va ilmiy tadqiqotlarni joriy etish. Iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish uchun ekotizimlarni himoya qilish va asalarichilikni barqaror rivojlantirishga doir strategiyalarni ishlab chiqish;

Qashqadaryo viloyatining asalarichilik turizmini global bozorga tanitish va unga alohida brend yaratish. Brendni xalqaro turizm bozorida reklama qilish, mahsulotlar va xizmatlarni internet orqali eksport qilishni yo'lga qo'yish;

Qashqadaryo viloyatining asalarichilik turizmini targ'ib qilish uchun raqamli marketingni rivojlantirish, onlayn reklama, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar orqali marketingni kengaytirish. Yangi digital platformalarda sayyohlar va turistlar uchun ekskursiyalar, tadbirlar va boshqa xizmatlar taklif qilish;

asalarichilik turizmida innovatsion texnologiyalarni, masalan, aqlli qurilmalar, VR (virtual reallik) va AR (kengaytirilgan reallik) texnologiyalarini qo'llash. Bu sayyohlar uchun

asalarichilikning jarayonlarini interaktiv tarzda o'rgatish, ko'rgazmalar va boshqa turistik xizmatlarni taklif etishga yordam beradi.

Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish uchun keng qamrovli va ilmiy asoslangan strategiyalar ishlab chiqish muhimdir. Bu strategiyalar o'zaro bog'liq sohalarda, masalan, infratuzilma, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, mahsulotlar sifatini oshirish, mahalliy aholining malakasini oshirish va barqaror ekologik rivojlanish nuqtai nazaridan amalga oshirilishi kerak. Shu orqali Qashqadaryo mintaqasida asalarichilik turizmini rivojlantirish bo'yicha taklif va tavsiyalar iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy barqarorlikka xizmat qiladi. Ilmiy asoslangan yondashuv orqali bu yo'nalishda nafaqat mintaqaning ichki salohiyatini rivojlantirish, balki xalqaro turizm xaritasiga chiqish ham mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. "Turizmni rivojlantirish bo'yicha strategik reja". O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi 2022 y.
2. "Ekologik turizm va barqaror rivojlanish". O'zbekiston Respublikasining Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish vazirligi 2020 y.
3. "Qashqadaryo viloyatining iqtisodiy rivojlanishi: Sanoat, qishloq xo'jaligi va turizm tarmoqlari". Qashqadaryo viloyati hokimiyati 2023 y.
4. "Ecotourism: Principles and Practices". E. Cater, G. Lowman 2018 y.
5. "Tourism for Economic Growth and Employment". World Bank 2023 y.
6. "Integration of Agriculture and Tourism in Developing Regions". OECD-FAO Agricultural Outlook 2023 y.
7. Jamshid Uzokov. "Government regulation and management of the development of pilgrimage tourism in uzbekistan.", Journal of Management Value & Ethics, Gwalior management academy, ISSN: 2249-9512, Jan-March 24 Vol. 14 No. 01, Sjiif 8.001 & Gif 0.626, 101-113.
8. Uzoqov J.N. "Qashqadaryo viloyatida ziyorat turizmni rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish". Buxoro "Iqtisodiyot va turizm" xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali. №3(17) 2024, 104-112 bb.
9. Ergashev R.X, Uzoqov J.N. "Ziyorat turizm tarmog'ining iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligini oshirish yo'llari". Scienceproblems.uz. ilmiy-amaliy elektron jurnal, №2024-5 son, 4-jild, 57-62 bb.
10. Uzoqov J.N. "O'zbekistonda ziyorat turizmi faoliyatini davlat tomonidan boshqarish va tartibga solish", "International journal of science" Axborot texnologiyalari va menejment universiteti jurnali. №2024-1-son, 31-45 bb.
11. Qulmurotov S.J. Asalarichilik faoliyatini yuritishda yetuk soha mutaxassislarning roli. Xorazm ma'mun akademiyasi axborotnomasi. 9/2-2024. UO'K 338.436.2, 2024-yil.
12. Qulmurotov S.J. Hududlarda asalarichilik klasterlari orqali asalarichilik sohasini barqaror rivojlantirish tamoyillari. "IQTISODIYOT VA TURIZM" xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali. -№3(17) 2024, 2024-yil.
13. Qulmurotov S.J. Asalarichilik tarmog'ining aholi turmush tarzidagi o'rni. Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari. -№ 2 (14/2) 2024, 2024-yil.
14. Qulmurotov S.J. Qashqadaryo viloyatida asalarichilik sohasidagi dolzarb muammolar. ATMU, INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE 1-son, 2024. -№274079, 2024-yil.
15. Навруз-Зода Б.Н., Ибрагимов Н.С. Туристический район ракобатардошлиги Монография. Бухоро: "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2017-156 б.
16. B.Navruz-Zoda, N.Ibragimov. The measures for improving virtual activity of incoming urban tourism in Uzbekistan. World Journal of Tourism Small Business Management. Volume 1 (3), 2007.43-49.